

DE CORONACRISIS (COVID-19)

Veenendaal maakt
plaats voor jou

Algemeen

In het voorjaar van 2020 werd de wereld voor het eerst geconfronteerd met het coronavirus. Naast veel problemen in de zorgsector heeft dit voor inwoners en bedrijven veel financiële en economische onzekerheden met zich meegebracht. Primair was er de angst voor de gezondheid en de effecten van het virus hierop, maar daarnaast ook de angst ten gevolge van de lockdown met de consequenties hiervan voor baan en/of bedrijf.

In 2021 is Nederland begonnen met de inentingen tegen het virus en de 'boosterprik'. Leken de vooruitzichten in de zomer van 2021 nog redelijk positief, de komst van het omikron-variant zette dat perspectief toch weer in een ander daglicht. Allerlei beperkingen waren opnieuw aan de orde. Bijkomend voordeel van deze variant is dat het weliswaar zeer besmettelijk is, maar dat men er over het algemeen minder ernstig ziek van werd.

De (financiële) onzekerheid heeft ook invloed gehad op het reilen en zeilen van de gemeente. Wel is gebleken dat het Rijk adequaat heeft gereageerd om de kosten die in dit verband gemaakt zijn afdoende te compenseren. Op deze wijze kon goed worden ingespeeld op de lokale problemen die zich hebben voorgedaan. Het college heeft op allerlei fronten gewerkt om de gevolgen van het virus zo draagbaar mogelijk te maken voor onze inwoners en ondernemers:

- De rijksregelingen zoals TOZO;
- Het afzien van de invordering precariobelasting voor de exploitatie van terrassen;
- Spreiding van de betalingsmogelijkheden voor de gemeentelijke belastingen;
- Het instellen van een coronafonds om initiatieven te ondersteunen om bepaalde maatschappelijke activiteiten weer op te starten.

Door de coronamaatregelen hebben onze medewerkers een groot deel van het jaar thuis moeten werken. Daarin zijn ze zo goed mogelijk gefaciliteerd voor wat betreft een werkplek. De dienstverlening en de voortgang van de werkzaamheden hebben door de maatregelen betrekkelijk weinig problemen ondervonden. Er is adequaat ingespeeld op de veranderende omstandigheden en de doelstellingen zijn grotendeels toch gerealiseerd. Het gemeentehuis is meer een ontmoetingsplek geworden voor onderlinge contacten en vergaderingen. De flexibele manier van werken zal de komende jaren verder toenemen.

Financiële gevolgen

Algemeen

Zoals eerder aangegeven zijn de coronacrisis en de hieraan gekoppelde maatregelen ook in 2021 in belangrijke mate van invloed geweest op het financiële reilen en zeilen van onze gemeente. In de drie bestuursrapportages hebben we u tussentijds over de (verwachte) financiële gevolgen en risico's geïnformeerd. In deze jaarrekening vindt u de definitieve financiële effecten van de coronacrisis zoals die zich in 2021 hebben voorgedaan.

De financiële gevolgen zijn in grote lijnen onder te verdelen in 3 categorieën, t.w. compensatie vanuit het rijk, overige inkomsten (waaronder gedeerde inkomsten) en extra kosten dan wel lagere uitgaven vanwege de maatregelen. Daarbij is belangrijk te vermelden dat de VNG met het kabinet heeft afgesproken dat gemeenten reëel gecompenseerd worden voor de extra kosten en inkomstenderving naar aanleiding van de coronacrisis. Deze financiële compensatie vanuit het rijk is dan ook een belangrijke pijler gebleken om de crisis in financiële zin het hoofd te kunnen bieden.

De compensatie vanuit het rijk is voor een deel verstrekt via specifieke regelingen (o.a. TOZO) en voor een ander deel via de algemene uitkering. Voor de specifieke regelingen geldt dat de gemeente de rijksvergoeding moet inzetten voor het door het rijk bepaalde doel (en ook achteraf moet verantwoorden). Bij de compensatie via de algemene uitkering heeft de gemeente de vrijheid om het naar eigen inzicht in te zetten. Daarmee is het een algemeen dekkingsmiddel.

De compensatie vanuit de algemene uitkering voor de effecten van de corona-maatregelen bestaat uit meerdere tegemoetkomingen.

De raad heeft besloten om deze compensatie als algemeen dekkingsmiddel te gebruiken voor de bekostiging van de corona-effecten. En bij alle afzonderlijke ontwikkelingen integraal te beoordelen in hoeverre de compensatie voor de betreffende maatregel nodig is c.q. daarvoor ingezet dient te worden. Dit mede gezien het feit dat er op gemeentelijk gebied ook effecten op kunnen treden, die niet of niet volledig gecompenseerd worden.

We hebben ervoor gekozen om de gevolgen van de coronacrisis integraal te beoordelen. De financiële gevolgen zijn gedurende het jaar geïnventariseerd, inzichtelijk gemaakt en gemonitord. Een verwacht tekort zou ten laste van de algemene reserve worden gebracht, een geprognosticeerd overschot zou als 'stelpost' in de begroting beschikbaar blijven voor nog niet voorziene ontwikkelingen.

Gedurende de monitoring in 2021 (via de bestuursrapportages) is, net als in 2020, gebleken dat de financiële gevolgen van de coronacrisis binnen de bestaande begroting en de ontvangen compensatie vanuit het Rijk opgevangen konden worden. Ook het eindbeeld over 2021 laat zien dat de budgettaire consequenties van de coronacrisis opgevangen zijn met de beschikbare middelen en dat er per saldo een positief resultaat resteert van afgerond € 4,4 miljoen.

In onderstaand overzicht vindt u per programma de financiële gevolgen van de coronacrisis voor 2021.

Programma	Werkelijke inkomsten compensatie 2021	Overige afwijkingen inkomsten 2021	Werkelijke uitgaven 2021	Saldo 2021
1 Fysieke Leefomgeving	€ -	€ -561.000	€ -20.000	€ -541.000
2 Economie, Werk en Ontwikkeling	€ -	€ -55.000	€ 5.000	€ -60.000
3 Sociale Leefomgeving	€ 2.379.000	€ 40.000	€ 2.050.000	€ 369.000
4 Burger en Bestuur	€ 98.000	€ -46.000	€ 375.000	€ -323.000
5 Algemene Dekkingsmiddelen en Onvoorzien	€ 3.821.000	€ 1.858.000	€ 795.000	€ 4.884.000
6 Bedrijfsvoering	€ -	€ 45.000	€ -62.000	€ 107.000
Eindtotaal	€ 6.298.000	€ 1.281.000	€ 3.143.000	€ 4.436.000

Toelichting overzicht

De belangrijkste financiële gevolgen worden hieronder inzichtelijk gemaakt. Voor het totaaloverzicht en een uitgebreide toelichting wordt verwezen naar bijlage 10 van deze jaarstukken en de toelichtingen op de afwijkingen bij de diverse programma's.

1. Inkomsten vanuit compensatie 2021:

- rijksvergoeding TOZO (€ 2.135.000 voordelig);
- compensatie kwijschelden huur aan sportverenigingen (€ 244.000 voordelig);
- compensatie Sociale Werkbedrijven (€ 166.000 voordelig);
- compensatie controle coronatoegangsbewijzen (€ 98.000 voordelig);
- compensatie Corona via algemene uitkering (€ 3.655.000 voordelig), een specificatie hiervan vindt u verderop in dit hoofdstuk;

2a. Gederfde inkomsten 2021:

- lagere inkomsten parkeergelden (€ 561.000 nadelig);
- lagere inkomsten BIZ-heffing (€ 100.000 nadelig);
- lagere inkomsten APV (€ 29.000 nadelig);
- lagere inkomsten drank- en horecavergoeding (€ 17.000 nadelig);
- lagere inkomsten precariobelasting (€ 35.000 nadelig);

2b. Overige inkomsten 2021:

- hogere inkomsten toeristenbelasting 2020 (€ 45.000 voordelig);
- hogere inkomsten oud- en nieuwfeest 2021 (€ 40.000 voordelig);
- hogere inkomsten TOZO uitvoering deelnemende gemeenten (€ 45.000 voordelig);

- bijdrage reserve meerjarige middelen i.v.m. budgetoverheveling vanuit 2020 (€ 1.893.000 voordelig);
- 3. Uitgaven 2021 (> € 100.000):
 - lagere uitgaven leerlingenvervoer (€ 422.000 voordelig);
 - dekking vanuit resultaatbestemming 2020 (€ 120.000 nadelig);
 - hogere uitgaven TOZO (€ 1.849.000 nadelig);
 - lagere uitgaven subsidie Lampegiet (€ 149.000 voordelig);
 - hogere uitgaven kwijtschelding huur aan sportverenigingen (€ 244.000 nadelig);
 - lagere uitgaven bijdrage Veens Welzijn (€ 340.000 voordelig);
 - hogere uitgaven sociale werkvoorziening (€ 166.000 nadelig);
 - hogere uitgaven re-integratie (€ 399.000 nadelig);
 - lagere uitgaven collectief vervoer (€ 106.000 voordelig);
 - hogere uitgaven handhaving en toezicht (€ 180.000 nadelig);
 - hogere uitgaven interventieteams (€ 140.000 nadelig);
 - hogere uitvoeringskosten TOZO (€ 339.000 nadelig);
 - lagere uitgaven personele lasten (€ 413.000 voordelig);
 - lagere uitgaven facilitaire lasten (€ 150.000 voordelig);
 - hogere uitgaven Corona onkostenvergoeding werknemers 2020 en 2021 (€ 337.000 nadelig);
 - storting in reserve meerjarige middelen (€ 795.000 nadelig);
 - overige afwijkingen < € 100.000 (€ 154.000 nadelig).

Nadere specificatie compensatie via de algemene uitkering

Zoals u uit bovenstaande toelichting kunt opmaken, hebben we in 2021 vanuit het rijk via de algemene uitkering afgerond € 3,7 miljoen ontvangen als compensatie voor de gevolgen van de coronacrisis. In onderstaand overzicht treft u een specificatie aan van de ontvangen compensatie via de algemene uitkering.

Onderwerp	Toegekende compensatie decembercirculaire 2020	Toegekende compensatie maartbrief 2021 BZK	Toegekende compensatie mei-circulaire 2021	Toegekende compensatie septembercirculaire 2021	Toegekende compensatie decembercirculaire 2021	Totaal toegekende compensatie
	2021					2021
Lokale culturele voorzieningen	€ 513.000			€ 192.000	€ 161.000	€ 866.000
Extra kosten verkiezingen	€ 82.000					€ 82.000
Compensatie quarantainekosten	€ 108.000					€ 108.000
Aanvullende pakket re-integratiekosten	€ 203.000					€ 203.000
Gemeentelijk schuldenbeleid	€ 115.000					€ 115.000
Bijzondere bijstand	€ 40.000					€ 40.000
Perspectief jeugd en jongeren		€ 152.000				€ 152.000
Jongerenwerk		€ 52.000				€ 52.000
Mentale ondersteuning		€ 43.000				€ 43.000
Activiteiten en ontmoeting		€ 30.000				€ 30.000
Bijzondere bijstand (TONK)		€ 242.000		€ 727.000		€ 969.000
Afvalverwerking		€ 102.000				€ 102.000
Bestrijden eenzaamheid ouderen		€ 127.000				€ 127.000
Extra begeleiding kwetsbare groepen		€ 141.000				€ 141.000
Voorschoolse voorziening peuters		€ 19.000				€ 19.000
Heroriëntatie zelfstandigen			€ 20.000			€ 20.000
Jeugd aan Zet			€ 10.000			€ 10.000
Buurt- en dorpshuizen				€ 38.000		€ 38.000
Continuïteit van zorg (COVID 19) meerkosten jeugd					€ 120.000	€ 120.000
Continuïteit van zorg (COVID 19) meerkosten Wmo					€ 80.000	€ 80.000
Inkomstenderving gemeenten 2020					€ 338.000	€ 338.000
Totaal	€ 1.061.000	€ 908.000	€ 30.000	€ 957.000	€ 699.000	€ 3.655.000

Voor het gedetailleerde overzicht van de financiële effecten van de Coronacrisis (waaronder de inzet van de compensatiemiddelen) wordt verwezen naar bijlage 10 van deze jaarstukken.

Doorbetaling (zorg)leveranciers

Er zijn in 2021 afspraken gemaakt over het bieden van financiële zekerheid en ruimte aan zorgorganisaties en professionals. Deze afspraken zijn voornamelijk gericht op het zo goed mogelijk organiseren van de continuïteit van zorg voor cliënten.

Ook zijn in 2021 betalingen verricht aan (zorg)leveranciers terwijl de prestatie op dat moment door de coronamaatregelen niet geleverd kon worden. Het gaat specifiek in 2021 om de volgende beleidsterreinen en bedragen:

1. Leerlingenvervoer € 101.000

2. Jeugd	€	0
3. Wmo	€	0
Totaal	€	101.000

Bovenstaand (door)betalingen zijn bekostigd vanuit de reguliere budgetten en veroorzaken daarmee geen budgettaire effect in deze jaarrekening. Om die reden zijn ze niet in het financiële overzicht opgenomen.

Zoals u uit bovenstaand overzicht kunt opmaken, is bij de onderdelen jeugd en Wmo in 2021 geen sprake geweest van betalingen terwijl de prestatie door de coronamaatregelen niet geleverd is. In de eerste maanden van 2020 was dit wel het geval en zijn de wegvallende inkomsten bij de zorgleveranciers door de gemeente gecompenseerd, maar in 2021 zijn er geen aanwijzingen dat er zorg gedeclareerd is die niet geleverd is.

Risico's

In de risicoparagraaf A (weerstandvermogen en risicobeheersing) zijn de mogelijke toekomstige risico's in verband met de coronacrisis opgenomen. De inschatting is dat het gaat om een bedrag van € 1,7 miljoen en we gaan er in de risicoparagraaf van uit dat de risico's een incidenteel karakter hebben.

Lange termijn effecten

We gaan er nog steeds vanuit dat de gevolgen van de Coronacrisis ook op de langere termijn doorwerken. Daarbij denken we onder andere aan de mogelijke economische effecten (faillissementen, winkelleegstand) en sociale effecten (o.a. onzekere gevolgen van de vertraging in de jeugdzorg, eenzaamheid en isolement), die direct en indirect hun weerslag hebben op het gemeentelijke reilen en zeilen. Ook valt niet uit te sluiten dat de pandemie op termijn weer oplaat.

Op dit moment is daarom nog niet in te schatten wat de exacte effecten op de langere termijn zullen zijn. Wij houden dit nauwlettend in de gaten en informeren u in financiële zin via de diverse P&C-documenten over de toekomstige ontwikkelingen.

Coronaherstelfonds

Voor de activiteiten vanuit de 1e tranche van het coronaherstelfonds is in 2021 € 100.000 beschikbaar gesteld. In 2021 zijn de volgende aanvragen gehonoreerd:

- St. Kinderkoor Oase: Musical "Into the Woods Junior", (project voor kinderen en jongeren) kosten € 4.500;
- Netwerk voor jou: 'Get up and enjoy' (project voor jongeren tussen 16 en 27 jaar), kosten € 25.000;
- Ritmeester veenzangers mannenkoor (voor een gratis en publiek toegankelijk kerstconcert) kosten € 4.495;
- Veenendaal kamerkoor (voor een publiekelijk toegankelijk concert), kosten € 1.200;
- Ontmoetingshuis onder ons (voor relatie opbouw avonden voor echtparen), kosten € 3.525;
- Bibliotheek (voor zondagsopenstelling 1e halfjaar van 2022), kosten € 22.390.

Eind 2021 resteert nog een budget van afgerond € 39.000. Dit bedrag is gestort in de reserve meerjarige middelen en voorgesteld wordt om het bedrag opnieuw beschikbaar te stellen in 2022 voor het coronaherstelfonds.

Daarnaast is in 2021 € 75.000 beschikbaar gesteld voor uitvoeringskosten van 1e en 2e tranche van deze regeling. Van dit budget is in 2021 € 13.000 uitgegeven, waardoor in 2021 een bedrag niet besteed is van € 62.000. Voorgesteld wordt om dit bedrag via de resultaatbestemming over te hevelen naar 2022.

Resultaat en voorstel resultaatbestemming

Uit het bovenstaande blijkt dat het voordelige budgettaire effect, welke veroorzaakt wordt door de Coronacrisis, € 4.436.000 bedraagt. Dit bedrag is in grote lijnen als volgt onder te verdelen:

- 1. Restant middelen Corona steunpakket (de zgn. 'stelpost coronagelden') € 1.281.000;
- 2. Afwijkingen reguliere inkomsten en uitgaven €
- 3.155.000;

1. Restant middelen Coronasteunpakket (stelpost coronagelden)

Voor het dienstjaar 2021 is in totaliteit € 3.655.000 vanuit het Rijk ontvangen als compensatie vanuit het Corona steunpakket. Van dit bedrag resulteert eind 2021 € 1.281.000. Voorgesteld wordt om dit bedrag via de resultaatbestemming over te hevelen naar 2022 ter dekking van de verwachte corona-effecten in 2022.

2. Afwijkingen reguliere inkomsten en uitgaven

Op de reguliere en reeds beschikbaar gestelde budgetten is een voordelig resultaat gerealiseerd van € 3.155.000. Dit komt onder meer doordat bepaalde activiteiten door de coronamaatregelen niet of niet volledig konden worden uitgevoerd. Ook is er in enkele gevallen sprake van meerjarige activiteiten waardoor de middelen in 2021 maar gedeeltelijk zijn ingezet. In beide gevallen wordt u voorgesteld om de niet ingezette middelen over te hevelen naar 2022 en volgende jaren voor de uitvoering van de geplande activiteiten. Het betreft in totaal een bedrag van € 1.281.000 en concreet gaat het om de volgende activiteiten:

- Buurt- en wijkactiviteiten Veens Welzijn	€ 302.000;
- Tozo uitvoeringskosten	€ 649.000;
- Opgavebudget sociaal domein	€ 171.000;
- Raad/Griffie	€ 62.000;
- Uitvoering Coronaherstelfonds	€ 62.000;
- Veiligheidsbeleid	€ 35.000;
Totaal	€ 1.281.000

Voor een uitgebreide toelichting op de voorstellen voor de resultaatbestemming wordt u verwezen naar bijlage 2 'Specificatie van de resultaatbestemming 2021'.

Resume

In totaliteit wordt derhalve voorgesteld om van het voordelige effect vanwege de Coronacrisis, ad € 4.436.000, een bedrag van per saldo € 2.562.000 via de resultaatbestemming over te hevelen naar 2022 en volgende jaren voor de uitvoering van de geplande activiteiten. Met betrekking tot het resterende bedrag, ad € 1.874.000, wordt voorgesteld om, tezamen met de overige afwijkingen in deze jaarrekening, dit bedrag bij de resultaatbestemming toe te voegen aan de algemene reserve.